

Bemærkninger til lovforslaget

Indledende bemærkninger.

Nærværende lovforslag er udarbejdet på grundlag af en betænkning afgivet af et udvalg angående arbejderbeskyttelse, der blev nedsat af socialministeriet ved skrivelse af 21. marts 1934.

Under hensyn til lovforslagets omfattende karakter har man fundet det hensigtsmæssigt at indlede med en redegørelse for den historiske udvikling af arbejderbeskyttelseslovgivningen i Danmark. I slutningen af de indledende bemærkninger er der givet en nærmere redegørelse for forslagets tilblivelse efterfulgt af en oversigt over lovforslagets indhold.

I Danmark som andetsteds har arbejderbeskyttelseslovgivningen udviklet sig i forbindelse med de tekniske fremskridt.

Det var først den fra dampkedler hidrørende fare, lovgivningsmagten blev opmærksom på, jfr. *forordningen af 27. april 1832 om tilsyn med dampmaskiner og loven om dampkedler, dampmaskiner og dampskibe af 12. april 1851.*

Senere fastsatte man ved *lov af 23. maj 1873 regler til regulering af børns og unge menneskers arbejde i fabrikker og fabrikmæssigt drevne værksteder.* Loven gav en række bestemmelser om arbejdstid og påbød endvidere inddækning eller indhegning af alt farligt maskineri i virksomheder, der anvendte unge under 18 år.

Det blev imidlertid snart klart, at det var mindre rimeligt at stille krav om maskineriets ufarliggørelse alene i de virksomheder, der beskæftigede unge arbejdere, og kun i den egentlige industri og ikke til lige i håndværk og landbrug. Den i 1875 nedsatte regeringskommission til undersøgelse af arbejdsforholdene i Danmark foreslog derfor i sin betænkning af 1878, at lovens bestemmelser om beskyttelse af arbejdernes sundhed, liv og lemmer skulle udvides til at gælde *alle* fabrikker og værksteder.

Kommissionens forslag blev imidlertid

foreløbig ikke bragt til udførelse, men ved kgl. resolution af 26. maj 1883 nedsattes en ny kommission, der afgav et forslag, som med enkelte ændringer blev gennemført som *lov af 12. april 1889 om foranstaltninger til forebyggelse af ulykkestilfælde ved brug af maskiner m. m.* Herved nåede man frem til en almindelig maskinbeskyttelseslov.

Loven af 23. maj 1873 blev revideret i årene 1899—1901, og resultatet heraf blev *lov af 11. april 1901 om arbejde i fabrikker og dermed ligestillede virksomheder samt det offentliges tilsyn dermed.* Denne lov omfattede ikke blot alle fabrikker og fabrikmæssigt drevne værksteder, men også andre håndværks- og industrivirksomheder, i hvilke regelmæssigt et større antal arbejdere samtidig beskæftigedes udenfor deres hjem. Loven indeholdt den vigtige bestemmelse, at administrationen blev bemyndiget til at udstede regulativer, der nærmere uddybede og supplerede lovens bestemmelser ved at fastsætte *detaillerede* krav til arbejdslokalernes størrelse, ventilation, opvarmning, belysning, garderober, aftrædelsesrum o. s. v.

I henhold til en bestemmelse i § 34 i fabrikløven af 1901 blev der i 1910 fremsat et af arbejdsrådet udarbejdet revisionsforslag, hvori bestemmelserne i maskinbeskyttelsesloven af 1889 optoges. Medens 1901-loven alene kom til anvendelse på virksomheder, der foregik udelukkende eller væsentligt i overdækkede rum, hvorved visse friluftsbredrifter såsom stenbrud, kalkbrud, skibsværfter o. lign. holdtes udenfor loven, skulle den nye lov ifølge forslaget også komme til anvendelse på sådanne virksomheder, for så vidt de foregik på fast arbejdsplads. Man gik ikke så vidt at medtage husbyggnings-, vandbyggnings-, vej- og brobyggningsarbejder o. lign. under lovens område. Derimod blev de af stat og kommune drevne virksomheder henført under loven.

Med et således ændret område blev forslaget gennemført som den nugældende *lov nr. 143 af 29. april 1913 om arbejde i fabrikker m. v. samt det offentliges tilsyn dermed.*